

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-837

4.10.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse –tredøgnfristen – disp. – rettsvillfarelse.

Klager leverte inn salgs melding vedrørende kjøp av kjøretøyet den 4.6.22 og forsikring ble tegnet 7.6.22. Gebyret ble ilagt fra og med 4.6.22 til og med 6.6.22. Klager var uenig i gebyrileggelsen og anførte at det gikk tre dager fra kjøretøyet ble kjøpt til han kunne forsikre kjøretøyet i normal arbeidstid hos sin forsikringsrådgiver. Klager mente det måtte være innenfor kravet. Klager har videre vist til at kjøretøyet var et spontankjøp på grunn av girkassehavari og at det derfor ikke var kjørbart. Klager anførte avslutningsvis at han ikke skal straffes for å tolke regelverket feil.

Trafikkforsikringsforeningen på sin side opprettholdt gebyrileggelsen, og fant ikke grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at kjøretøyet var forsikret etter utløpet av tredøgnfristen og at gebyret var korrekt ilagt. At kjøretøyet ikke var i kjørbart stand, har ingen betydning for forsikringsplikten som er knyttet til registreringsreglene. Videre kom nemnda til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret da klagers rettsvitenhet ikke var unnskyldelig.

Saksfremstilling

Klager ble den 7.6.22 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 4.6.22 og til og med 6.6.22.

Det fremgår av TFFAuto at vedtaksdatoen for salgs meldingen vedrørende eierskifte av kjøretøyet var den 4.6.22. Videre følger det av TFFAuto at kjøretøyet ble forsikret 7.6.22.

Klager påklaget på gebyrileggelsen 13.6.22 og viste til at fristen var tre dager. Klager hadde regnet seg frem til at tirsdag, da kontoret åpnet etter helligdag på mandag, ville være innenfor fristen. Videre viste klager til at søndag er rød dag og at mandagen også var rød dag. Klager tegnet forsikring umiddelbart da forsikringsselskapet åpnet på tirsdag.

Trafikkforsikringsforeningen vurderte saken 14.6.22. Trafikkforsikringsforeningen fant ikke grunnlag for å gi klager medhold.

Klager har anført at gebyret er feil ilagt. Klagers vurdering er at fra han kjøpte kjøretøyet til han kunne forsikre det i normal arbeidstid hos sin forsikringsrådgiver gikk det tre dager, som er kravet. Klager har også vist til at kjøretøyet var et spontankjøp på lørdagen fordi den hadde girkassehavari og var ikke kjørbart. I klagen har klager vist til at han ikke har unnlatt å forsikre kjøretøyet med hensikt, men han var sikker på at han var innenfor regelverket da han forsikret det på tirsdag i arbeidstiden. Klager mener han ikke skal straffes for å tolke regelverket feil.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og har vist til at klager ble eier av kjøretøyet den 4.6.22, som er gjeldende dato for når forsikringsbehovet oppstod.

Trafikkforsikringsforeningen har videre vist til at gebyret regnes per "påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte". Ifølge Trafikkforsikringsforeningen differensieres det ikke

mellom virkedager og helg, eller helligdager, og omfatter følgelig alle døgn.

Trafikkforsikringsforeningen hevder at fristen på tre døgn begynte å løpe fra og med den 4.6.22 klokken 00:00 og til og med 6.6.22 klokken 23:59. Trafikkforsikringsforeningen mener gebyret er korrekt ilagt.

Trafikkforsikringsforeningen kan ikke se at brudd på forsikringsplikten må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Trafikkforsikringsforeningen har vist til at flere forsikringsselskaper har døgnåpne tilbud som tilbyr kjøp av ansvarsforsikring på nett og mange forsikringsselskaper har også åpen kundeservice med lange åpningstider og åpent i helgene. Ifølge Trafikkforsikringsforeningen er det dermed mulig å unngå gebyr dersom man kjøper et kjøretøy i løpet av en helg, selv om det betydde at klager ikke kunne kjøpe forsikring hos sitt foretrukne forsikringsselskap. Videre har Trafikkforsikringsforeningen vist til at klager kunne kontaktet sitt forsikringsselskap på forhånd av kjøpet og kjøpt forsikring for kjøretøyet.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret.

Sekretariatets begrunnelse:

Vilkår for gebyrileggelsen

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår videre av gebyrforskriften § 4 annet ledd at:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen. [vår utheving]

Eierskifte (for eksempel salg) utløser slik umiddelbar forsikringsplikt for ny eier (dvs. kjøper), med et slingringsmonn på tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Slik det fremgår av sakens dokumenter er vedtaksdatoen for salgsmeldingen 4.6.22. Det er ikke bestridt at eierskiftet ble gjennomført på dette tidspunktet. Du ble følgelig ny eier av kjøretøyet den 4.6.22 og fra og med denne datoen underlagt forsikringsplikt. Du har vist til at du regnet deg frem til at tirsdag den 7.6.22 ville være innenfor fristen på tre dager. Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i avgjørelse FinKN 2019-813 lagt til grunn at ordlyden taler om påbegynte døgn der vedtaksdatoen medregnes, altså fra og med klokken 00.00 den 4.6.22 dagen du godtok salgsmeldingen. Videre følger det av flere nemndsavgjørelser at lørdager og helligdager inngår i fristberegningen, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse FinKN 2019-814 og FinKN 2019-630.

I henholdt til TFFAuto ble salgsmelding godtatt den 4.6.22, og fristen for å tegne forsikring begynte dermed å løpe fra og med denne datoen. Det vil si at den 4.6.22 utgjorde det første døgnet i fristberegningen. Den 5.6.22 utgjorde det andre døgnet, og den 6.6.22 utgjorde det tredje og siste døgnet.

Ettersom forsikringen først ble tegnet den 7.6.22, på det fjerde døgnet, var dette etter utløpet av tredøgnsfristen. Gebyr for den aktuelle perioden må dermed anses som korrekt ilagt, jf. bilansvarslova § 17 a, jf. gebyrforskriften § 4.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret)

Dersom vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, kan det bli et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Du mener gebyret må ettergis, da du mener regelverket burde vært tydeligere definert. Du mener at du ikke kan straffes for at regelverket er utydelig.

Hjemmelen for dispensasjon følger av bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9, hvor det fremgår at Trafikksforsikringsforeningen kan ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9.

En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at du er ansvarlig for alle forhold innenfor din kontrollsfære, det vil si alle omstendigheter som du kan påvirke. Det er forutsatt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger av lovforarbeidene og av nemndas avgjørelser, se bl.a. FinKN 2020-189.

Som det klare utgangspunkt stilles det ganske strenge krav til den som går til anskaffelse av et kjøretøy. Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at kjøper på forhånd plikter å orientere seg om hvilke regler som gjelder, jf. blant annet FinKN 2019-812. Selv om det ikke kan utelukkes at manglende kjennskap til, eller manglende forståelse av regelverket (rettsvillfarelse) kan gi grunnlag for dispensasjon, forventes det som et klart utgangspunkt at man undersøker hva forsikrings- og gebyrplikten innebærer i den situasjonen man befinner seg i som kjøper.

Dersom du var usikker på hvordan fristen for å tegne forsikring skulle forstås, kunne du ha søkt informasjon på nettsidene til Trafikksforsikringsforeningen eller Statens vegvesen. Du kunne trolig også ha kontaktet Trafikksforsikringsforeningen eller Statens vegvesen på telefon.

Vi mener derfor at det lå innenfor din kontroll å sette deg inn i gjeldende regelverk og i forlengelse av dette tegne forsikring kjøretøyet innen tredøgnfristen. Det er da ikke grunnlag for å gi dispensasjon som følge av manglende kjennskap til, eller forståelse av reglene, jf. bilansvarslova § 17a annet ledd jf. gebyrforskriften § 9.

Nemnda har dessuten uttalt i en rekke saker at har man handlingsalternativer for å unngå gebyr, vil det ikke være grunnlag for å dispensere for noen del av det ilagte gebyret. Se eksempelvis sak FinKN 2022-128. Du har i klagen vist til at du er kjent med at bilen må forsikres innen tre dager når man kjøper en bil. Du har også vist til at du var sikker på at du var innenfor regelverket da du forsikret bilen på tirsdagen i arbeidstiden.

Du kunne imidlertid kontaktet forsikringsselskapet på en tidligere dato, du kunne tegnet forsikring på nett eller ventet med å godkjenne salgsmeldingen til et tidspunkt du var sikker på at du ville overholde fristen. Nemnda har i en rekke saker pekt på dette som handlingsalternativer for å unngå gebyr, se eksempelvis FinKN 2019-630 og FinKN 2019-813.

Siden du ved å forholde deg annerledes ville kunnet overholdt forsikringsplikten (tredøgnfristen), er det ikke grunnlag for dispensasjon etter gebyrforskriften § 9. Det er i denne sammenheng uten betydning om du kan bebreides for å ha forholdt seg slik du har gjort, så lenge det har ligget innenfor din kontroll å innrette deg etter reglene om forsikringsplikt.

I tråd med nemndspraksis er det sekretariatets vurdering at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Statens vegvesen er den offentlige myndighet som har ansvar for å føre Motorvognregisteret som viser hvem som er eiere av registrerte kjøretøy til enhver tid. Vegvesenet behandler og godkjenner eierskifter og har et digitalt system som informerer om hvordan man skal gå frem dersom man for eksempel er kjøper av et kjøretøy slik klager var i vår sak.

Eierskiftet skjedde i dette tilfellet "spontant" ifølge klager.

Ved et enkelt søk i vegvesenets database finner man kapitlet om godkjenning av salgsmelding. Her fremgår det klart at man plikter å forsikre kjøretøyet fra vedtaksdatoen som er den datoen salgsmeldingen ble godkjent av selger og kjøper og ført inn i registeret.

I dette tilfellet skjedde det lørdag 4.6.22 som var pinseaften. Klager tok kontakt med sitt forsikringsselskap og tegnet ny forsikring tirsdag 7. juni, første virkedag etter pinse.

Det kan synes som om klager la til grunn at han hadde en frist på tre dager for å tegne ny forsikring. Dette er som allerede påpekt feil, idet en eier av et kjøretøy plikter å ha tegnet gyldig ansvarsforsikring allerede fra og med den dagen han ble eier av kjøretøyet, i dette tilfellet lørdag 4. juni. Dette fremgår av bilansvarslova § 15 som bestemmer at eieren plikter å forsikre sitt kjøretøy.

Det samme fremgår indirekte av gebyrforskriften § 4 andre ledd som er gjengitt ovenfor i sekretariatets avgjørelse, ved at bestemmelsen innledes slik: "Ny eier som ikke (understrekingen foretatt av nemnda) har tegnet egen forsikring, ...". Poenget er at bestemmelsen gir et slingringsmonn på tre dager før den manglende tegningen av forsikring medfører at gebyr ilegges.

Når det gjelder gebyrplikten, presiserer forskriften selv at gebyret løper fra og med vedtaksdatoen og at fristen er tre "døgn". Det er ikke gjort unntak for lørdager og/eller helligdager, og dette er begrunnet i forarbeidene med at det er mulig å tegne forsikring digitalt hele døgnet og også på lørdager og helligdager.

Klager har også vist til at girkassa på kjøretøyet var i ustand, og at kjøretøyet derfor ikke var kjørbart. Dette har ingen betydning for forsikringsplikten som er knyttet til registreringsreglene, jf. bilansvarslova § 15 som blant annet bestemmer at motorvogn som er registrert, skal forsikres av eieren. Unnlatt eller umulig bruk kan ikke kontrolleres av myndighetene selv om det selvsagt er et poeng at skadepotensialet i slike tilfeller er betydelig redusert.

Nemnda er etter dette, på samme måte som sekretariatet, kommet til at gebyret er korrekt ilagt og at manglende bruk ikke fritar for forsikringsplikten.

Neste spørsmål blir om det er grunnlag for dispensasjon, helt eller delvis, for det ilagte gebyret. Når det gjelder hjemmelen for dispensasjon og forståelsen av reglene, viser nemnda til sekretariatets redegjørelse ovenfor som nemnda er enig i.

Klager mener at regelverket er uklart og lett kan misforstås.

Rettsvillfarelse, uvitenhet om reglenes forekomst eller feilaktig forståelse av gjeldende regelverk, er ikke, slik nemnda tidligere har redegjort for, utelukket som dispensasjonsgrunn, men det skal svært mye til. Begrunnelsen er at det er den enkelte borgers plikt å sette seg inn i reglene som gjelder på det området man ønsker å bevege seg inn på, og man må i utstrakt grad ta ansvaret for egen forståelse eller misforståelse av reglene.

Først og fremst bør man søke opp selve reglene, i dette tilfellet gebyrforskriften som ligger lett tilgjengelig på nett og som Statens vegvesen veileder om. Som allerede nevnt, vil man ved et enkelt søk hos sistnevnte finne at man plikter å tegne ny forsikring allerede fra selve eierskiftet, og det finnes også lett forståelig informasjon om gebyrreglene.

Klager hadde med andre ord gode handlingsalternativer, og det kan derfor ikke gis dispensasjon for at klager selv vurderte det slik at fristen begynte å løpe først dagen etter eierskiftet. Tilsvarende for villfarelsen om at man ikke plikter å tegne forsikring for et kjøretøy som midlertidig ikke kan brukes.

Klager har reist spørsmål om hva som ville skjedd dersom han hadde ønsket å avskilte kjøretøyet som ikke var i kjørbart stand da han kjøpte det. Kan det lede til dispensasjon?

Nemnda anser spørsmålet som et hypotetisk spørsmål, men vil likevel knytte noen kommentarer til det. Også i et slikt tilfelle forelå det handlingsalternativer. Skiltene kunne vært innlevert til posten i butikkenes åpningstid på pinseften eller de kunne vært levert i en postkasse på en av biltilsynets stasjoner. Sendes skiltene i posten, er det postleggingsdatoen som avbryter fristen for

gebyr. Ved innlevering på en av stasjonene bør beviset for innleveringstidspunktet sikres ved for eksempel at det tas et fotografi av når skiltene legges i kassa.

Det er etter dette ikke grunnlag for å dispensere fra det ilagte gebyret som klager da plikter å betale.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).